

TOETSING

Handleiding voor begeleiders in de school

Saskia Tuenter & Nadia Gerritsen

s.tuenter@rug.nl & n.m.gerritsen@rug.nl

Inhoudsopgave —

Introductie	Pagina 3
Neem regie	Pagina 4
Geef les	Pagina 5
Verken je schoolvak	Pagina 6 - 7
Vorm je visie	Pagina 7
Verdiep je schoolvak	Pagina 8 - 9
Onderzoek het leren	Pagina 9 - 10
Overzicht	Pagina 10

— Introductie

Deze handleiding is een supplement op de **handleiding voor begeleiders in de school** en gaat specifiek in op de toetsing bij de Lerarenopleiding.

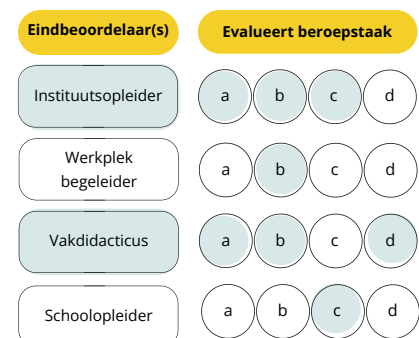
Tijdens de opleiding voert een student diverse toetsopdrachten uit om diens ontwikkeling met betrekking tot de beroepstaken en -houdingen zichtbaar te maken. Toetsing kan bij de Lerarenopleiding bestaan uit een portfolio, schriftelijke tentamenopdrachten, mondelinge tentamens, beoordelingsgesprekken of een praktijkproduct. Er is daarmee sprake van variatie en afstemming op het vak. Bij de vakken met een werkplekleerdeel is gekozen voor mondelinge toetsing op basis van bewijsstukken die een student heeft verzameld. Daarbij geeft u als begeleider in de school feedback en advies voor de beoordeling. De opleider vanuit het instituut is verantwoordelijk voor de eindbeoordeling. In de overzichten op de volgende pagina's is aangegeven en omschreven hoe de toetsing er per vak uit zal zien.

Toelichting

Om duidelijk te kunnen aangeven hoe de evaluatie en beoordeling van beroepstaken verloopt, zijn de taken aangegeven met een letter.

Daarna wordt aangegeven wie de eindbeoordeling verzorgt en op welke beroepstaak de beoordelaars en begeleiders zich zullen richten. In het voorbeeld hiernaast is te zien dat de instituutsopleider en de vakdidacticus zijn aangemerkt als eindbeoordelaars van het vak *Verdiep je schoolvak*. Onder het kopje 'Evalueert beroepstaak' is b aangestipt voor de werkplekbegeleider en c voor de schoolopleider. Dat betekent dat u zich in de feedback en advisering specifiek zal richten op die beroepstaken.

Onder het kopje 'Aanloop en moment van toetsing' kunt u nog eens teruglezen hoeveel lessen en observaties een student minimaal dient te voltooien voor de deadline van een vak. Onder dat kopje worden ook aanvullende vereisten genoemd (indien van toepassing). Vervolgens wordt aangegeven wanneer de toetsing plaats zal vinden.

Tenslotte is onder het kopje 'Vorm en inhoud van toetsing' aangegeven en beschreven wat de vorm van toetsing is en hoe dit er inhoudelijk uitziet.

1 Neem regie (10EC)

BEROEPSTAKEN

a

Verzorg een pakkende start van een les.

b

Verzorg een lesafsluiting.

c

Reguleer het gedrag van leerlingen.

d

Communiceer passend met leerlingen.

TOETSING

Eindbeoordelaar(s)

Instituutsopleider

Docent van het vak

Werkplek begeleider

Evalueert beroepstaak

a

b

c

d

a

b

c

d

a

b

c

d

Aanloop en moment van toetsing

In de aanloop naar de toetsing verzorgt de student minimaal 15 lesdelen, observeert minimaal 10 lessen, en neemt actief deel aan bijeenkomsten op de school en het instituut.

September start

Deadline portfolio:

25 oktober

Herkansing gesprek:

17 januari

Februari-instroom

Deadline portfolio:

30 mei

Herkansing gesprek:

11 juli

Het beoordelingsgesprek (op school) volgt kort na de deadline.

Vorm en inhoud van toetsing

Beoordelingsgesprek op basis van een portfolio

Mondeling tentamen over een gegeven les

Product voor de praktijk

Schriftelijk tentamen

In een beoordelingsgesprek toont de student aan voldoende regie te nemen in de beroepstaken en diens eigen ontwikkeling. Dit beoordelingsgesprek duurt minimaal 30 en maximaal 60 minuten. Samen met de instituutsopleider en de student blikt u vooruit en vraagt u o.a. door op de inhoud van een portfolio dat de student voor het gesprek aanlevert.

In dat portfolio maakt de student diens leren zichtbaar in een logboek en een reflectieverslag. In het logboek gaat de student in op inzichten t.a.v. de beroepstaken (vanuit leerlingen, begeleiders op de werkplek, onderzoek en theorie, observaties, etc.). In het reflectieverslag maakt de student een analyse van diens ontwikkeling met betrekking tot de beroepstaken. Daarbij voegt de student in elk geval toe:

- de resultaten van de leerlingvragenlijst;
- de lesvoorbereiding, het lesobservatieformulier met toelichting van de **werkplekbegeleider**, en de lesreflectie van **drie** lessen;
- de lesvoorbereiding, het lesobservatieformulier met toelichting van de **instituutsopleider**, en de lesreflectie van deze les;
- feedbackformulier van de werkplekbegeleider (en indien mogelijk van de schoolopleider).

De beoordeling vindt plaats aan de hand van een rubric, ingevuld door de instituutsopleider.

Voor studenten van de minor geldt dat zij dit vak moeten afronden met een beoordeling van 6.5 of hoger om door te kunnen stromen naar de tweede fase (*Verken je schoolvak*). Bij een beoordeling van tussen de 5.5 en 6.0 kan een student van de minor nog wel de studiepunten voor het vak ontvangen.

2 Geef les (5EC)

BEROEPSTAKEN

a

Geef een inhoudelijk correcte uitleg van leerstof.

b

Geef een volledige instructie voor een leeractiviteit.

c

Begeleid leerlingen tijdens een leeractiviteit.

d

Geef een complete les.

TOETSING

Eindbeoordelaar(s)

Vakdidacticus

Werkplek
begeleider

Evalueert beroepstaak

a

b

c

d

Aanloop en moment van toetsing

In de aanloop naar de toetsing verzorgt de student minimaal 8 complete lessen, observeert minimaal 5 lessen, en neemt actief deel aan bijeenkomsten op de school en het instituut.

Deadline portfolio 'beste les':

15 november

Herkansing gesprek:

10 januari

Het mondeling tentamen volgt kort na de deadline.

Vorm en inhoud van toetsing

Beoordelings-
gesprek op basis
van een portfolio

Mondeling
tentamen over een
gegeven les

Product voor de
praktijk

Schriftelijk
tentamen

In een mondeling tentamen toont de student aan een complete les te kunnen geven met een adequate uitleg en begeleiding van het leerproces van leerlingen. Dit tentamen duurt 30 minuten. De toetsing bestaat uit het mondelinge deel en een portfolio met een "beste les".

Het portfolio bevat de lesvoorbereiding, het lesobservatieformulier met toelichting van de **werkplekbegeleider**, en de lesreflectie van **drie** lessen. De student geeft daarbij aan wat die beschouwt als de beste les: de les waarin de uitleg, instructie en begeleiding het beste zijn uitgewerkt in het lesvoorbereidingsformulier en uitgevoerd.

Tijdens het mondelinge gedeelte stelt de vakdidacticus vragen over het ontwerp, de uitvoering van de beste les, en de reflectie van de student daarop. In de beantwoording onderbouwt de student de keuzes die zijn gemaakt in het lesontwerp. De student analyseert en evalueert ook de gegeven uitleg, instructie, en begeleiding van de leerlingen op basis van diens eigen ervaringen, uw observaties (werkplekbegeleider), en de feedback van de leerlingen. De student gaat tevens in op diens ontwikkeling ten opzichte van de beroepstaken aan de hand van ontvangen feedback. Daarbij kan de student kwaliteiten en ontwikkelpunten benoemen en die vertalen naar doelen voor het vak *Verken je schoolvak*. De student relateert keuzes in het ontwerp en diens bevindingen aan literatuur.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van een rubric, ingevuld door de vakdidacticus.

Voor studenten van de minor geldt dat zij dit vak moeten afronden met een beoordeling van 6.5 of hoger om door te kunnen stromen naar de tweede fase (*Verken je schoolvak*). Bij een beoordeling van tussen de 5.5 en 6.0 kan een student van de minor nog wel de studiepunten voor het vak ontvangen.

3 Verken je schoolvak (15EC)

BEROEPSTAKEN

<p style="text-align: center;">a</p> <p style="text-align: center;">Activeer het vakinhoudelijke leerproces van leerlingen.</p>	<p style="text-align: center;">b</p> <p style="text-align: center;">Geef een samenhangende serie lessen.</p>	<p style="text-align: center;">c</p> <p style="text-align: center;">Breng het leren van leerlingen in beeld.</p>	<p style="text-align: center;">d</p> <p style="text-align: center;">Werk samen met collega's.</p>
--	---	---	--

TOETSING

Eindbeoordelaar(s)	Evalueert beroepstaak	Aanloop en moment van toetsing
Instituutsopleider	☐ a ☐ b ☐ c ☐ d	<p>In de aanloop naar de toetsing verzorgt de student minimaal 35 complete lessen (bij voorkeur in de onderbouw en/of het vmbo), observeert minimaal 10 lessen, en neemt actief deel aan bijeenkomsten op de school en het instituut.</p> <p>Een lessenserie van 4 lessen en een afsluitende toets/formatieve activiteit is onderdeel van de 35 lessen.</p> <p>Deadline lessenserie en portfolio: 10 januari</p> <p>Herkansing: 28 februari</p> <p>Het beoordelingsgesprek (op school) vindt plaats na 24 januari en/of 14 maart (herkansing).</p>
Werkplek begeleider	☐ a ☐ b ☐ c ☐ d	
Vakdidacticus	☐ a ☒ b ☒ c ☐ d	
Schoolopleider	☐ a ☐ b ☐ c ☒ d	

Vorm en inhoud van toetsing

Beoordelingsgesprek op basis van een portfolio	Mondeling tentamen over een gegeven les	Product voor de praktijk	Schriftelijk tentamen
--	---	--------------------------	-----------------------

In de aanloop naar de toetsing ontwikkelt de student - op basis van vooronderzoek en vakdidactische ontwerpprincipes - een lessenserie (samenhangende reeks lessen) met een summatieve of formatieve toetsing/activiteit. Tijdens het vooronderzoek analyseert de student de leerinhouden en -behoeften door middel van interviews en/of het bestuderen van eerder onderzoek (literatuur) en beschikbare leermiddelen. De student beschrijft de uitkomsten en ontwerpprincipes in een onderbouwing. De student voert de lessenserie (incl. summatieve/formatieve afsluiting) uit in de praktijk en evalueert deze aan de hand de feedback van leerlingen, van medestudenten, uw feedback, en de uitkomsten van de summatieve/formatieve afsluiting. In de evaluatie gaat de student in op welke bijstellingen de lessenserie behoeft. Een beoordeling vindt plaats aan de hand van een rubric die voor het beoordelingsgesprek door de vakdidacticus is ingevuld.

In een beoordelingsgesprek toont de student aan de beroepstaken voldoende te beheersen. Dit gesprek duurt minimaal 30 en maximaal 60 minuten. Samen met de instituutsopleider vraagt u eventueel naar de beoordeling van de lessenserie. Het grootste gedeelte van het gesprek gaat over de ontwikkeling van de student ten aanzien van de beroepstaken. Daarbij vraagt u met de instituutsopleider door op de inhoud van een portfolio dat de student voor het gesprek aanlevert.

In dat portfolio maakt de student diens leren zichtbaar aan de hand van lesvoorbereidings-, lesobservatie- en reflectieformulieren, en feedback van begeleiders en leerlingen. De student zet dit in bij de reflectie op diens ontwikkeling in een reflectieverslag. In het dat verslag beschrijft de student welke doelen die had gesteld aan het begin van het vak en maakt die een analyse van de ontwikkeling per beroepstaak. Ook bijzonderheden die te maken hebben met de vakken *Geef les* en *Neem regie* worden door de student opgenomen in dit verslag. Verder voegt de student in elk geval toe:

- de resultaten van de leerlingvragenlijst, afgenomen in ten minste twee klassen;
- de lesvoorbereiding, het lesobservatieformulier met toelichting van de **werkplekbegeleider**, en de lesreflectie van **drie** lessen;
- de lesvoorbereiding, het lesobservatieformulier met toelichting van de **vakdidacticus**, en de lesreflectie van deze les;
- het feedbackformulier van de werkplekbegeleider;
- het feedbackformulier van de schoolopleider.

De beoordeling van het mondelinge tentamen vindt plaats aan de hand van een rubric, ingevuld door de instituutsopleider.

4 Vorm je visie (5EC)

BEROEPSTAAK

a

Formuleer je pedagogische en vakdidactische visie.

TOETSING

Eindbeoordelaar(s)

Docent van het vak

Evalueert beroepstaak

a

Aanloop en moment van toetsing

In de aanloop naar de toetsing observeert de student minimaal 4 lessen, gelijk verdeelt over het vmbo en havo/vwo, en houdt diepte-interviews met 2 docenten en 3 of meer leerlingen. De student voert wekelijks deelopdrachten uit die voorbereidend zijn voor het tentamen.

September-instroom

Deadline:
25 oktober
Herkansing:
6 december

September start (regulier)

Deadline:
4 april
Herkansing:
25 april

Vorm en inhoud van toetsing

Beoordelings-gesprek op basis van een portfolio

Mondeling tentamen over een gegeven les

Product voor de praktijk

Schriftelijk tentamen

Het schriftelijk tentamen is een samenhangende tekst waarin de student diens pedagogisch-didactische visie op het vak uiteenzet. Daarbij gaat de student in op: de pedagogische opdracht van het onderwijs; de doelen van- en visie op diens schoolvak gerelateerd aan de pedagogische opdracht; en de pedagogische rol van de docent.

In de aanloop naar de toetsing interviewt de student een docent van het vak en een verwant vak over deze thema's. Daarnaast richt de student zich tijdens observaties op pedagogisch-didactisch handelen (bijv. inspelen op wat leerlingen zeggen en doen). De student gebruikt de opbrengsten en bevindingen van deze interviews en observaties voor de onderbouwing van diens pedagogisch-didactische visie. Voor de onderbouwing worden ook college-inhouden en literatuur gebruikt.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van een rubric, ingevuld door een docent van het vak.

5 Verdiep je schoolvak (15EC)

BEROEPSTAAK

a

Geef verdiepend onderwijs.

b

Evalueer het leren van je leerlingen.

c

Neem initiatief in samenwerking met collega's.

d

[Vakspecifieke beroepstaak]

TOETSING

Eindbeoordelaar(s)

Instituutsopleider

Werkplek
begeleider

Vakdidacticus

Schoolopleider

Evalueert beroepstaak

a

b

c

d

a

b

c

d

a

b

c

d

a

b

c

d

Aanloop en moment van toetsing

In de aanloop naar de toetsing verzorgt de student minimaal 75 complete lessen (waarvan minimaal 60 in de bovenbouw), observeert minimaal 5 lessen, participeert actief in de sectie, en neemt actief deel aan bijeenkomsten op de school en het instituut.

De student voert in deze periode een educatief ontwerp met een omvang van twee lessen uit.

September-instroom

Deadline schriftelijke onderdelen:

10 januari

Herkansing:

14 februari

September start (regulier)

Deadline schriftelijke onderdelen:

13 juni

Herkansing:

18 juli

Beoordelingsgesprek na:

20 januari

en/of 7 maart (herkansing)

De zomervakantie

Vorm en inhoud van toetsing

Beoordelings-
gesprek op basis
van een portfolio

Mondeling
tentamen over een
gegeven les

Product voor de
praktijk

Schriftelijk
tentamen

In de aanloop naar de toetsing ontwikkelt de student een educatief ontwerp voor de bovenbouw (zoals een project, lessenserie of excursie) gericht op complexe vaardigheden en inhouden op basis van een vakdidactisch-pedagogische visie en vakdidactische ontwerpprincipes. Het ontwerp is een toevoeging ten opzichte van het bestaande curriculum (vakspecifiek) en bestaat grotendeels uit zelfontworpen leeractiviteiten en/of inhouden. De student vraagt in elk geval om feedback van de werkbegeleider en leerlingen (indien mogelijk ook van medestudenten en relevante andere collega's). In het kader van overdraagbaarheid ontwikkelt de student een docentenhandleiding waarin ook de theoretische onderbouwing opgenomen is. De student voert het educatieve ontwerp uit in de praktijk en verzamelt - met behulp van minimaal twee instrumenten voor formatief handelen - informatie over het leren van leerlingen: over hun vakinhoudelijke leerproces en hun zelfregulerend leren. De student communiceert hierover met leerlingen en past overeenstemmend diens handelen aan. Tenslotte schrijft de student een kort verslag waarin die het ontwerp en het leren van leerlingen evalueert. Daarbij geeft die aan welke bijstellingen het educatief ontwerp en de dataverzamelinstrumenten behoeven. Een beoordeling van het educatief ontwerp vindt plaats aan de hand van een rubric, ingevuld door de vakdidacticus voor het mondeling tentamen.

In een beoordelingsgesprek toont de student aan de beroepstaken voldoende te beheersen. Dit gesprek duurt minimaal 30 en maximaal 60 minuten. Samen met de instituutsopleider vraagt u eventueel naar het educatief ontwerp en de

vakspecifieke elementen. De rest van het tentamen gaat over de ontwikkeling van de student ten aanzien van de beroepstaken waarbij u met de instituutsopleider doorvraagt op de inhoud van een portfolio dat de student voor het tentamen aanlevert.

In dat portfolio maakt de student diens leren zichtbaar aan de hand van lesvoorbereidings-, lesobservatie- en reflectieformulieren, en feedback van begeleiders en leerlingen. De student reflecteert op diens ontwikkeling in een reflectieverslag en ondersteunt die reflectie met verwijzingen naar de formulieren en literatuur. In het reflectieverslag beschrijft de student welke doelen die had gesteld aan het begin van het vak en maakt een analyse van diens ontwikkeling per beroepstaak. Ook bijzonderheden die te maken hebben met de beroepstaken die horen bij de vakken *Geef les, Neem regie* en *Verken je schoolvak* worden door de student opgenomen in dit verslag. Verder voegt de student in elk geval elk geval toe:

- de resultaten van de leerlingvragenlijst, afgenomen in ten minste twee klassen ten tijde van *Verdiep je schoolvak*;
- de lesvoorbereiding, het lesobservatieformulier met toelichting van de **werkplekbegeleider**, en de lesreflectie van **vier** lessen;
- de lesvoorbereiding, het lesobservatieformulier met toelichting van de **vakdidacticus**, en de lesreflectie van deze les;
- het feedbackformulier van de werkplekbegeleider;
- het feedbackformulier van de schoolopleider.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van een rubric, ingevuld door de instituutsopleider.

6 Onderzoek het leren (10EC)

BEROEPSTAAK

a

**Onderzoek het
leren van
leerlingen.**

TOETSING

Eindbeoordelaar(s)

Vakdidacticus

Tweede
beoordelaar

Evalueert beroepstaak

a

a

Aanloop en moment van toetsing

In de aanloop naar de toetsing voeren studenten in groepen (voor)onderzoek uit en geven ze onderzoekslessen waarbij ze data verzamelen. Dit vak vindt deels tegelijkertijd met *Verdiep je schoolvak* plaats. Daar staan de vereisten voor het werkplekleren genoemd.

September-instroom

Deadline:
10 januari
Herkansing:
31 januari

September start (regulier)

Deadline:
30 mei
Herkansing:
20 juni

Vorm en inhoud van toetsing

Beoordelings-
gesprek op basis
van een portfolio

Mondeling
tentamen over een
gegeven les

Product voor de
praktijk

Schriftelijk
tentamen

In de aanloop onderzoekt en analyseert een team van 2 - 4 studenten* een probleem dat/de ambities die leven binnen de sectie of binnen het schoolvak ten aanzien van het leren van leerlingen. Zij maken daarbij gebruik van theoretische achtergronden en empirisch vooronderzoek. Op basis van hun analyse, bevindingen, en (vak)didactische ontwerpprincipes ontwerpen zij een educatief ontwerp, zoals een onderzoeksles. Ze verwerken dit in een schriftelijke onderbouwing waarmee ze zorgen dat hun onderzoek en ontwerp overdraagbaar zijn. De studenten voeren het educatieve ontwerp uit in de praktijk en verzamelen - met behulp van dataverzamelingsinstrumenten - informatie over de leerresultaten en het leerproces van leerlingen.

De studenten beschrijven en analyseren hun onderzoeksgegevens en verwerken dit in een product dat bruikbaar is voor de beroepspraktijk, zoals een workshop, podcast, of populair-wetenschappelijk artikel. In een pitch presenteren zij het gehele proces en hun resultaten aan medestudenten, examinatoren en belangstellenden. Tenslotte schrijven studenten een individueel reflectieverslag. Daarin analyseert de student diens ontwikkeling ten opzichte van de beroepstaak en diens rol als academische professional in de school.

De beoordeling van alle onderdelen vindt plaats aan de hand van een rubric, ingevuld door de vakdidacticus en een tweede beoordelaar.

*Het is mogelijk dat een student een individueel onderzoekstraject doorloopt. In dat geval dient de student anderen te betrekken in het ontwerp- en onderzoeksproces. Het heeft de voorkeur dat een student samen met medestudenten leert om de effecten van een educatief ontwerp op het leren van leerlingen te onderzoeken.

Als begeleider in de school kunt u deel uit maken van het onderzoeksteam van de studenten. Dit kan bijdragen aan het Samen Opleiden en het professioneel leerklimaat in de school, wat leidt tot een verrijkte onderwijsomgeving voor leerlingen. Ook andere experts kunnen deel uitmaken van het team.

Overzicht

Neem regie	Beoordelingsgesprek op basis van een portfolio (op school)	Instituutsopleider of docent van het vak
Geef les	Mondeling tentamen over een gegeven les	Vakdidacticus
Verken je schoolvak	Beoordelingsgesprek op basis van een portfolio (op school)	Instituutsopleider en vakdidacticus
Vorm je visie	Schriftelijk tentamen	Docent van het vak
Verdiep je schoolvak	Beoordelingsgesprek op basis van een portfolio (op school)	Instituutsopleider en vakdidacticus
Onderzoek het leren	Product voor de praktijk	Vakdidacticus en tweede beoordelaar

Meer informatie

Scan de QR codes of bezoek de website van de Lerarenopleiding

Formulieren

Op deze pagina vind je de formulieren voor begeleiding en toetsing; observatieformulieren, feedbackformulieren enz.

Samen opleiden

Voor meer informatie over samen opleiden, bezoek het Platform samen opleiden & professionaliseren.

CONTACT

Hoewel deze handleiding met de nodige zorgvuldigheid is samengesteld kan het niettemin onvolkomenheden en/of onduidelijkheden bevatten. Voor studenten is het eerste aanspreekpunt binnen de opleiding de vakdidacticus. Werkplekbegeleiders en schoolopleiders kunnen terecht bij de instituutsopleider.

Coördinatie Master Saskia Tuenter | s.tuenter@rug.nl
Coördinatie Minor Nadia Gerritsen | n.m.gerritsen@rug.nl
Stageplaatsing Secretariaat | lerarenopleiding@rug.nl
Studieadviseur Anna Verkade | a.t.verkade@rug.nl

Of bezoek onze website:

<https://www.rug.nl/gmw/organisation/collaboration/internships/stage-informatie-lerarenopleiding>